

“Ves, i tu fes igual” (I): a mi m’ho fèieu

Les necessitats socials, els drets i deures ciutadans, les relacions entre països, el diàleg o l’acció política ens interpel·len com a cristians, fills d’un mateix Pare, a “ser activament, lliurement i responsablement presents en la vida pública” (sant Josepmaria).

06/12/2023

Els cristians sabem que formem part de la gran família dels fills de Déu. La nostra identitat més profunda, ser fills del Pare, ens configura com a

germans de tots els homes, creats a imatge i semblança seva. Tanmateix, també sabem que les relacions fraterne no són fàcils. Arran del pecat original, el tracte entre nosaltres està marcat per la ferida de la primera caiguda, que destrueix l'harmonia de les relacions entre els homes, a més de la relació del gènere humà amb la creació.^[1] Des dels primers germans dels quals ens parla la Bíblia, Caín i Abel, i el fratricidi comès pel més gran, sempre hi ha hagut conflictes familiars: Esaú i Jacob van lluitar per la primogenitura, Josep va ser traït pels seus germans grans, Moisès va patir a causa d'Aaron i Míriam...

També a l'Evangelí trobem germans entre els propers a Jesús: Pere i Andreu; Jaume i Joan; Maria, Marta i Llätzer. I també d'allà surten els enfrontaments entre germans, tant en els exemples que Jesús proposa a les persones que l'escolten —quan el

fill pròdig de la paràbola torna i el seu pare ho celebra amb una festa, el germà gran s'enfada i es nega a entrar a casa (cf. *Lc 15, 28*)— com entre les persones que l'envolten: “Mestre, ordena al meu germà que es parteixi amb mi l’herència” (*Lc 12, 13*); “Senyor, no et fa res que la meva germana m’hagi deixat tota sola a fer la feina? Digues-li que em vingui a ajudar” (*Lc 10, 40*).

Tanmateix, Jesús ha donat a les relacions humanes una nova dimensió: “Us ho asseguro: tot allò que fèieu a un d’aquests germans meus més petits, a mi m’ho fèieu” (*Mt 25, 40*). Ell, fent-se un de nosaltres, s’identifica amb el més feble dels nostres germans els homes, el que pateix més, el que més injustícies pateix. Cap cristià no es pot quedar indiferent davant de cap altra persona, perquè en ella veu no només un igual, sinó Crist mateix. “En cadascun d’ells hi hem de

reconèixer Crist, en cadascun d'ells hi hem de veure Jesús com el nostre germà; i així ens serà més fàcil prodigar-nos en serveis, en atenció, en afecte, en pau i en alegria”,^[2] anima sant Josepmaria.

El primer manament

Comentant la paràbola del bon samarità, el Papa Francesc explica que recull un rerefons de segles: “Poc després de la narració de la creació del món i de l'ésser humà, la Bíblia planteja el desafiament de les relacions entre nosaltres. Caín destrueix el seu germà Abel, i ressona la pregunta de Déu: «On és el teu germà Abel?» (*Gn 4, 9*). La resposta és la mateixa que sovint donem nosaltres: «És que soc guardià del meu germà?» (*Gn 4, 9*). En preguntar, Déu qüestiona tot tipus de determinisme o fatalisme que pretengui justificar la indiferència com a única resposta possible. Ens

habilita, per contra, a crear una cultura diferent que ens orienti a superar les enemistats i a tenir cura els uns dels altres”.^[3]

Si ens preguntessin, segurament afirmariem que intentem veure un altre Crist en els desconeguts. Però el desinterès del germà ens pot passar, sovint, en situacions ordinàries. Podem criticar els polítics que no ens agraden quan apareixen a les notícies, desconfiar dels qui són diferents per la seva presència o comportament, menysprear o ignorar els qui pertanyen a un altre estrat social o tenen una situació econòmica diferent, discutir per un resultat esportiu o per com han de dormir els nadons. Fins i tot podem jutjar amb duresa altres cristians per considerar —amb raó o sense— que no actuen com a tals.

No podem oblidar que la paràbola del bon samarità sorgeix arran de la

pregunta “qui és el meu proïme?”, formulada a Jesús per un mestre de la llei, que es volia justificar després d’haver-li preguntat sobre la vida eterna. La resposta a la qüestió original ja la sabien els seus oients, ja que apareixia en la Torà: “Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l’ànima, amb totes les forces i amb tot el pensament, i estima els altres com a tu mateix” (Lc 10, 27; cf. Dt 6, 4 i Lv 19, 18). Jesús va més enllà en identificar els dos manaments: “Aquest manament és el més gran i el primer. El segon li és semblant: *Estima els altres com a tu mateix*. Tots els manaments de la Llei i dels Profetes es fonamenten en aquests dos” (Mt 22, 38-40). Al final de la paràbola, quan el mestre de la llei reconeix que l’actitud adequada és la de qui té misericòrdia de l’home malferit, Jesús li diu: “Ves, i tu fes igual”.

Al proïsme com a tu mateix

Al Nou Testament, per tant, no hi ha dubtes sobre què se'ns demana als qui volem seguir Jesús. “Ja sabeu que es va dir als antics: *No matis*, i el qui mati serà condemnat pel tribunal. Doncs jo us dic: El qui s'irriti amb el seu germà serà condemnat pel tribunal; el qui l'insulti serà condemnat pel Sanedrí, i el qui el maleeixi acabarà al foc de l'infern” (*Mt 5, 21-22*). Transcorreguts alguns anys d'aquests ensenyaments, Joan exhortava els primers cristians a viure la caritat fraterna com a part indispensable de l'amor a Déu: “Si algú afirmava: «Jo estimo Déu», però no estima el seu germà, seria un mentider, perquè el qui no estima el seu germà, que veu, no pot estimar Déu, que no veu” (*1 Jn 4, 20*).

Nosaltres volem “veure” el proïsme, tal com diu sant Joan, i reconèixer en ell Crist mateix, especialment en el

cas dels qui pateixen. De vegades, un mateix ha estat en una situació dolorosa o de vulnerabilitat, altres vegades ens hi hem trobat: algú que no té habitatge amb qui ens creuem habitualment al carrer; companys de feina que pateixen discriminació pel país d'origen o el color de la pell; coneguts amb una malaltia degenerativa o problemes de mobilitat que requereixen esforços i despeses extraordinàries per portar una vida digna; dones que troben obstacles en la seva trajectòria educativa o professional, pel sol fet de ser-ho; nens i joves que assisteixen a classe sense els recursos necessaris per dur a terme amb èxit els estudis; amics enganxats a la pornografia, al joc o a la droga... Per no parlar de les guerres, la fam, les epidèmies o els desastres naturals que ens afecten a molts de nosaltres o que ens poden afectar en el futur.

Dignitat humana i responsabilitat cristiana

Al llarg dels segles, molts valors cristians han penetrat en la societat i l'han feta més humana. A poc a poc hem après a reconèixer en l'altre algú amb dignitat, que mereix que se'l tracti amb respecte i els drets del qual valen tant com els meus. La filosofia, la sociologia i el dret, entre altres disciplines, han anat explorant el valor de cada vida humana i la forma de protegir-la, tant en l'aspecte individual com en el col·lectiu. El desenvolupament en camps com l'enginyeria, l'economia i la medicina ha permès millorar les condicions de vida de grans sectors de la població mundial, tot i que encara queda molt per fer i no deixen d'aparèixer contínuament nous reptes.

De vegades percebem que molts retreuen als cristians la falta de coherència entre principis evangèlics

i actuació pública o consideren que la fe és un refugi que permet evadir responsabilitats, com si resar fos sinònim de passivitat, o esperar la vida eterna portés a desentendre's del món i oblidar els qui ens necessiten. “En realitat, la fe fa vessar de motivacions inaudites el reconeixement de l'altre, perquè qui creu pot arribar a reconèixer que Déu estima cada ésser humà amb un amor infinit i que «amb això li confereix una dignitat infinita». A això s'afegeix que creiem que Crist va vessar la seva sang per tots i per cadascú, per la qual cosa ningú no queda fora del seu amor universal. I si anem a la font última, que és la vida íntima de Déu, ens trobem amb una comunitat de tres Persones, origen i model perfecte de tota vida en comú”.^[4]—

El món en heretat

El prelat de l'Opus Dei anima sovint a sentir tothom, amb el que conté, com una cosa molt nostra, seguint les paraules de sant Pau: “el món, la vida i la mort, el present i el futur. Tot és vostre, però vosaltres sou de Crist, i Crist és de Déu” (1 Co 3, 22-23).

“Davant d'aquesta realitat —totes les coses són vostres—, ens alegrem amb les alegries dels altres, gaudim de totes les coses bones que ens envolten i ens sentim interpel·lats pels reptes del nostre temps. Alhora, sentim molt dins de l'ànima la situació del món, particularment la trista realitat de la guerra, i d'altres situacions de grans necessitats i sofriments de tantíssimes persones, especialment de les més febles”.^[5]

Déu ens ha donat el món per herència (cf. *Sl* 2, 8), així que és a les nostres mans transformar-lo. No

hem triat el moment històric o el lloc en què vivim, però les circumstàncies que ens han tocat són precisament l'ocasió amb què Déu compta perquè tirem endavant el que Ell mateix ha posat a les nostres mans.

Els cristians volem un cor a mida del de Crist, un cor que senti les necessitats dels altres com a nostres, i que ens porti a actuar en conseqüència. Això és un do de Déu: “omple els cors dels teus fidels i encén-hi el foc del teu amor”,^[6] demanem a l'Esperit Sant per a nosaltres i per a tothom a l'Església. Alhora, “calen fets, no paraules”: un cristià compromès amb l'amor de Déu és necessàriament un cristià que busca activament transformar la societat, que lluita per fer-la cada vegada més conforme amb la lògica de Déu i el seu amor als homes.

Personal i responsable

Aquest compromís es mostra, en primer lloc, en una oració encesa i constant, la insistència filial de qui demana una cosa bona per a les persones que estima: “En l’oració hem de ser capaços de portar davant de Déu el nostre cansament, el patiment de certes situacions, de certes jornades, el compromís quotidià de seguir-lo, de ser cristians, així com el pes del mal que veiem en nosaltres i en el nostre entorn, perquè ell ens doni esperança, ens faci sentir la seva proximitat, ens proporcioni una mica de llum en el camí de la vida”.^[7]

A més de l’actitud de presentar a Déu totes aquestes necessitats, és un deure de justícia actuar per transformar el món, fer-lo més humà, més cristià, més diví, mostrar la veritat, el bé i la bellesa del pla de Déu per a la felicitat d’homes i dones.

Braç a braç amb els altres, el cristià busca, amb la creativitat de l'amor, noves maneres perquè el missatge que Crist ens va deixar en l'evangeli es faci realitat en les circumstàncies en què ens movem, aquí i ara.

Això es pot fer de moltes maneres: dependrà de les circumstàncies del lloc, del moment històric, del caràcter personal, de les possibilitats que es tenen per les circumstàncies familiars i laborals... i de les mateixes preferències polítiques, econòmiques o socials a l'hora de ponderar les solucions. “Per la condició mateixa de la creació — ensenya l'Església—, totes les coses són dotades de fermesa, veritat i bondat pròpies i de lleis i ordre propis, que l'home ha de respectar mitjançant el reconeixement dels mètodes que són propis de cadascuna de les ciències i arts”.^[8] —
Alhora, “tots els fidels cristians han de sentir la vocació especial i pròpia,

en virtut de la qual han de resplendir amb l'exemple: ja que queden obligats per deure de consciència, i serveixen al perfeccionament del bé comú”.^[9]

Hi ha moltes maneres de fer el bé, i l'Església anima els seus fills a actuar des de la llibertat i la pluralitat, sense imposar cap escola determinada. Moguts pel mateix ideal, els cristians es poden agrupar en associacions religioses o civils; tanmateix, en la majoria dels casos, treballen en iniciatives públiques o privades que no són promogudes per institucions catòliques, però que s'orienten a millorar un aspecte social determinat.

La caritat “dona vertadera substància a la relació personal amb Déu i amb el proïsme; no és només el principi de les microrelacions, com en les amistats, la família, el petit grup, sinó també de les

macrorelacions, com les relacions socials, econòmiques i polítiques”.^[10]
Per això, cadascú busca la manera de contribuir a resoldre els problemes socials que veu al seu voltant. Sant Josepmaria encoratjava els qui s’hi apropaven a ser ciutadans responsables, capaços de transformar la societat i millorar-la mitjançant el treball. “L’actuació de cadascun de nosaltres, fills, és personal i responsable”.^[11]

Moltes vegades es pot fer un gran bé amb petits gestos que van configurant una actitud vital davant dels altres. Estar disponible per escoltar el fill adolescent pot facilitar l’obertura al diàleg amb la cultura contemporània. Tractar els avis grans amb atenció i afecte contribueix a educar la mirada davant dels fràgils i vulnerables. Rebutjar a la feina les converses en què es critica o es difama qui no hi és

present i no es pot defensar, fomenta els ambients de respecte i confiança.

Altres vegades, la capacitat transformadora vindrà per la nostra formació professional o la nostra posició en la societat, mitjançant el treball mateix, la mobilització ciutadana o la decisió de dedicar-se a la política: influir en projectes de llei que facilitin a les famílies l'accés als recursos que necessiten, denunciar abusos de corrupció econòmica, acabar amb costums que segreguen algun sector de la població... Un metge, una parlamentària, el CEO d'una empresa o una periodista poden fer bé la seva feina sense “posar-se en embolics”, però també es poden “complicar la vida” per contribuir amb la seva tasca a la construcció d'un món més just.

La doctrina social de l'Església en diàleg amb el món

L'Església proclama els principis morals en l'àmbit social quan estan en joc els drets fonamentals de la persona humana o la salvació de les ànimes.^[12] Instituída per Crist per portar el missatge de salvació a tots els homes, no es pot quedar de braços plegats davant de tot el que és humà. A partir del segle XIX, per facilitar que l'actuació dels cristians fos justa davant dels nous models econòmics, polítics i socials, va establir alguns paràmetres per ajudar a no perdre de vista el missatge de l'Evangelí davant d'aquestes situacions noves. Per això, el *Compendi de la doctrina social de l'Església* recull alguns principis que serveixen de guia.

El principi del bé comú defensa que hi ha d'haver un conjunt de

“condicions de la vida social” que permetin “a les associacions i a cadascun dels seus membres l’assoliment més ple i més fàcil de la pròpia perfecció”.^[13] El principi del destí universal dels béns ens recorda que “els béns creats han d’arribar a tothom de manera equitativa”, en justícia i caritat.^[14] Pel principi de subsidiarietat, “totes les societats d’ordre superior s’han de posar en una actitud d’ajuda («subsidium») — i, per tant, de sosteniment, de promoció, de desenvolupament— respecte de les menors”;^[15] i així es té cura de “la família, dels grups, de les associacions, de les realitats territorials locals, en resum, d’aquelles expressions agregatives de tipus econòmic, social, cultural, esportiu, recreatiu, professional, polític, a les quals les persones donen vida espontàniament i que els possibiliten un creixement social efectiu”.^[16]

El principi de participació és conseqüència de l'anterior, i “s'expressa, essencialment, en una sèrie d'activitats mitjançant les quals el ciutadà [...] contribueix a la vida cultural, econòmica, social i política de la comunitat civil a la qual pertany. La participació és un deure que s'ha d'exercir conscientment per part de tots, de manera responsable i amb vista al bé comú”.^[17] Finalment, el principi de solidaritat “comporta que els homes del nostre temps conreïn principalment la consciència del deure que tenen amb relació a la societat en què estan inserits [...]. Un deure com aquest és atès en les diverses manifestacions de l'actuació social”.^[18]

Aquests principis ens fan descobrir que moltes de les iniciatives socials que floreixen al nostre voltant es basen en valors compartits. Estudiar-los i donar-los a conèixer pot ser l'ocasió de treballar amb la resta

d'habitants dels nostres països en la construcció d'una societat més justa.

Veritat, llibertat, justícia i caritat

Hi ha quatre valors fonamentals sobre els quals es basen els principis de la doctrina social de l'Església: la veritat, la llibertat, la justícia i l'amor.

L'amor al proïsme ha d'impulsar la vida dels cristians, tant en l'àmbit personal com en el social. "L'Església no només ha d'anunciar la Paraula, sinó també dur a terme la Paraula, que és caritat i veritat".^[19] Ho hem vist potser de manera més clara en els últims anys: davant de crisis globals, hi ha una resposta de solidaritat que uneix les persones que pateixen juntes. Hi ha famílies que es retroben davant de la malaltia d'un ésser estimat, o veïns que es comencen a parlar quan es veuen

forçats a passar més temps a casa. Són actituds que també podem incorporar quan no són les circumstàncies les que ens hi porten: sé com es diuen les persones que viuen al meu edifici, o a la casa més remota del poble? He parlat alguna vegada amb cadascuna, m'he interessat per les seves circumstàncies, he buscat fer-m'hi proper?

El que des de fora potser sembla un simple gest de bona educació o una mostra d'amabilitat, pot de fet reflectir l'amor de Déu per cadascú: “L'amor, ple de petits gestos de cura mútua, és també civil i polític, i es manifesta en totes les accions que procuren construir un món millor. Per aquesta raó, l'amor no sols s'expressa en relacions íntimes i properes, sinó també en «les macrorelacions, com les relacions socials, econòmiques i polítiques»”.^[20]
La unitat de vida d'un cristià

coherent el porta a actuar amb caritat a tots els nivells, tant en el que li toca de prop com en els temes més llunyans.

Partint del respecte a tothom, posant el bé de cada persona per sobre d'idees o d'opinions, els cristians podem intervenir en tota mena de qüestions, amb responsabilitat i creativitat, sense atribuir a l'Església el que és la manera de fer de cadascú. “Els cristians gaudiu de la més plena llibertat, amb la consegüent responsabilitat personal, per intervenir com us sembli millor en qüestions d'índole política, social, cultural, etcètera”.^[21]

“Qui estima amb caritat els altres, és per damunt de tot just amb ells. No n'hi ha prou a dir que la justícia no és estranya a la caritat, que no és una via alternativa o paral·lela a la caritat: la justícia és (...) intrínseca a ella. La justícia és la primera via de

la caritat”.^[22] I viceversa: la lluita pel bé comú sempre estarà guiada per la comprensió i el respecte. No tindria sentit buscar la justícia amb duresa de cor o alegrar-nos d’una cosa objectivament dolenta perquè confirma la nostra opinió.

Davant de persones properes que pateixen les conseqüències d’accions o de modes de vida contraris a la moral, o que rectifiquen i es volen apropar a Déu o a un altre estil de vida, l’única actitud possible en un cristià és l’acompanyament ple d’afecte i de comprensió, mai una resposta autocomplaent que mira els altres per sobre de l’espatlla. De la mateixa manera com l’Església entra en diàleg amb el món des de la caritat, nosaltres, des del món, busquem una conversa oberta a tothom, que inclogui tothom i que no es tanqui davant de propostes que percebem com a amenaces, sinó que

sàpiga acollir diferents punts de vista, aprenent dels altres.

Tampoc els apòstols no eren un conjunt uniforme. Venien d'entorns diferents, tenien professions diferents, caràcters de vegades poc compatibles, opinions oposades... Però els unia l'amor a Crist i la missió de portar la Bona Nova al món. Així, conjugant la primacia de Pere i la col·legialitat amb la seva identitat, van complir el mandat de Crist: “Aneu per tot el món i anuncieu la bona nova de l'evangeli a tota la humanitat” (*Mc 16, 15*).

La promesa de Jesús

Aquesta obligació cristiana de l'amor al proïsme es fa, com totes, a partir de l'amor de Déu pels homes. És Ell qui transforma els cors i renova el món: “La caritat i la justícia no són únicament accions socials, sinó que

són accions espirituals dutes a terme tenint en compte l'Esperit Sant".^[23]

Sabem que no podem aconseguir una justícia perfecta a la terra, i comptem amb la justícia de la vida eterna.

Tanmateix, això no ens porta a descuidar els nostres deures terrenals, perquè sabem que la vida eterna dependrà del que ens hàgim esforçat aquí per viure aquest "a mi m'ho fèieu" de Jesús. Esperem transformar el món, contribuir a la felicitat d'aquells que ens envolten i ser feliços així també nosaltres, perquè sentim de llavis de Jesús el que va prometre un dia als qui l'escoltaven: "Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: Déu els saciarà" (*Mt 5, 6*).

Teresa Gómez

[1] Cf. *Catecisme de l'Església catòlica*, núm. 400.

[2] Sant Josep maria, *Carta* núm. 3 (“Sobre la missió del cristià a la vida social”), núm. 31.

[3] Francesc, *Fratelli tutti*, núm. 57.

[4] Francesc, *Fratelli tutti*, núm. 85.

[5] Fernando Ocáriz, *Carta* 19.III.2020, núm. 7.

[6] Al·leluia de la Solemnitat de Pentecosta, cicle B.

[7] Benet XVI, Audiència, 1.II.2012.

[8] Concili Vaticà II, *Gaudium et Spes*, núm. 36.

[9] *Ibidem*, núm. 75.

[10] Benet XVI, *Caritas in veritate*, núm. 2.

[11] Sant Josepmaria, *Carta núm. 3*,
núm. 37.

[12] Cf. *Catecisme de l'Església catòlica*,
núm. 2032; 2420.

[13] *Compendi de la doctrina social de
l'Església*, núm. 164.

[14] Cf. *ibídem*, núm. 171.

[15] *Compendi de la doctrina social de
l'Església*, núm. 186.

[16] *Ibídem*, núm. 185.

[17] *Ibídem*, núm. 189.

[18] *Ibídem*, núm. 195.

[19] Benet XVI, Audiència general,
25.IV.2012.

[20] Francesc, *Fratelli tutti*, núm. 181.

[21] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*,
núm. 11.

[22] Benet XVI, *Caritas in veritate*,
núm. 6.

[23] Benet XVI, Audiència general,
25.IV.2012.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/ves-i-tu-fes-igual-
i-a-mi-mho-feieu/](https://opusdei.org/ca/article/ves-i-tu-fes-igual-i-a-mi-mho-feieu/) (11/04/2025)